Prawa człowieka

Prawa człowieka zostały formalnie uznane za jeden z priorytetów społeczności międzynarodowej w grudniu 1948 roku, kiedy przyjęto Powszechną Deklarację Praw Człowieka. Zyskały one wówczas miano uniwersalnych zasad obejmujących wszelkie aspekty życia ludzkiego. Od czasu swego utworzenia, Organizacja Narodów Zjednoczonych nadzorowała tworzenie regulacji prawnych w dziedzinie praw człowieka, dokładając wszelkich starań, aby normy te przestały być jedynie etycznymi wskazówkami, lecz stały się powszechnie obowiązującym prawem. Kodyfikacja w dziedzinie praw człowieka została już w dużej mierze przeprowadzona. Obecnie ONZ koncentruje swoje wysiłki na wdrażaniu ustanowionych przez siebie uregulowań. Organizacja, stawiając sobie za cel zwiększenie aktywności państw członkowskich na polu praw człowieka i efektywnej promocji globalnego systemu praw człowieka, stworzyła następujące strategie działań:

- **Praca grup roboczych i ekspertów nad rozwojem badań, ustanawianiem standardów, kodyfikacją w dziedzinie praw człowieka i rozpoznawaniem przeszkód stojących na drodze do realizacji tych praw;**
- **Rozwijanie mechanizmów kontroli przestrzegania praw człowieka poprzez tworzenie komitetów i komisji; nacisk na międzynarodową opinię publiczną w celu przyjęcia przez poszczególne państwa standardów praw człowieka, a także pomoc rządom państw w stosowaniu postanowień tych aktów;**
- **Rozwijanie współpracy technicznej na polu praw człowieka oraz programów szkoleniowych w wymiarze sprawiedliwości; wspieranie członków ONZ w budowaniu krajowych programów pomocowych oraz stanowieniu prawa na poziomie lokalnym i regionalnym.**

Narody Zjednoczone dostosowują swoje działania do wymogów, jakie stawia przed ludzkością dzisiejszy świat: gwałtownie wzrastającej liczby naruszeń praw człowieka, politycznego ucisku czy złożonych form dyskryminacji - jeśli można wymienić tylko niektóre z nich.

Odpowiedzialność za szerzenie wiedzy o prawach człowieka oraz za ich ochronę spoczywa na członkach ONZ. Z tego powodu, aby wzmocnić ochronę praw człowieka w poszczególnych państwach, Narody Zjednoczone poszerzyły swoją działalność o utworzenie stanowiska Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka**. Poprzez Biuro Wysokiego Komisarza, ONZ pomaga rządom państw oraz innym narodowym i międzynarodowym partnerom w promocji oraz ochronie praw człowieka.**

Powszechne respektowanie praw człowieka, w tym prawa politycznego wyboru oraz zrzeszania się, prawa do wyrażania własnej opinii, prawa do zatrudnienia i godnego poziomu życia oraz praw kulturalnych, jak również zapewnienie wolności od strachu oraz od wszelkich form dyskryminacji i uprzedzeń - są istotne na drodze do osiągnięcia trzech globalnych celów: Pokoju, Rozwoju i Demokracji.

Od 1948 roku, pod auspicjami ONZ, przyjęto blisko 60 traktatów i deklaracji. Oto niektóre z nich:

KONWENCJE

- **1948 Konwencja o zapobieganiu i karaniu zbrodni ludobójstwa (Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide)**
- **1951 Konwencja dotycząca statusu uchodźców (Convention Relating to the Status of Refugees)**
- **1965 Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination)**
- **1973 Konwencja o zwalczaniu i karaniu zbrodni apartheidu (International Convention on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid)**
- **1979 Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women)**
- **1984 Konwencja przeciwko torturom i innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment)**
- **1989 Konwencja o prawach dziecka (Convention on the Rights of the Child)**
- **1990 Konwencja o ochronie praw wszystkich pracowników - migrantów i członków ich rodzin (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families)**

DEKLARACJE

- **1960 Deklaracja o przyznaniu niepodległości krajom i narodom kolonialnym (Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples)**
- **1967 Deklaracja w sprawie wszelkich form dyskryminacji kobiet (Declaration on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women)**
- **1967 Deklaracja o azylu terytorialnym (Declaration on Territorial Asylum)**
- **1984 Deklaracja o prawie ludów do pokoju (Declaration on the Right of Peoples to Peace)**
- **1986 Deklaracja o prawie do rozwoju (Declaration on the Right to Development)**
- **1992 Deklaracja o prawach osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, religijnych i językowych (Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities)**

W ramach systemu Narodów Zjednoczonych, istnieje siedem komitetów, których zadaniem jest monitorowanie włączania do krajowego porządku prawnego uniwersalnych umów międzynarodowych dotyczących praw człowieka i podstawowych wolności i przestrzegania zawartych w nich postanowień:

- **Komitet ds. Eliminacji Dyskryminacji Rasowej**
(do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej)
- **Komitet Praw Człowieka**
(do Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych)
- **Komitet Praw Ekonomicznych, Społecznych i Kulturalnych**
(do Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych)
- **Komitet przeciwko Torturom**
(do Konwencji przeciwko torturom i innemu okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu)
- **Komitet ds. Eliminacji Dyskryminacji Kobiet**
(do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet)
- **Komitet Praw Dziecka**
(do Konwencji o prawach dziecka)
- **Komitet do Ochrony Praw Wszystkich Pracowników - Migrantów i Członków ich Rodzin**
(do Konwencji o ochronie praw wszystkich pracowników - migrantów i członków ich rodzin)

20 grudnia 1993 roku, na mocy rezolucji Zgromadzenia Ogólnego zostało utworzone stanowisko Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka.

.

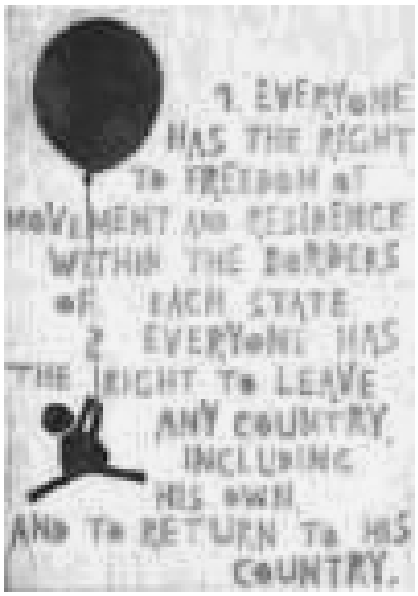

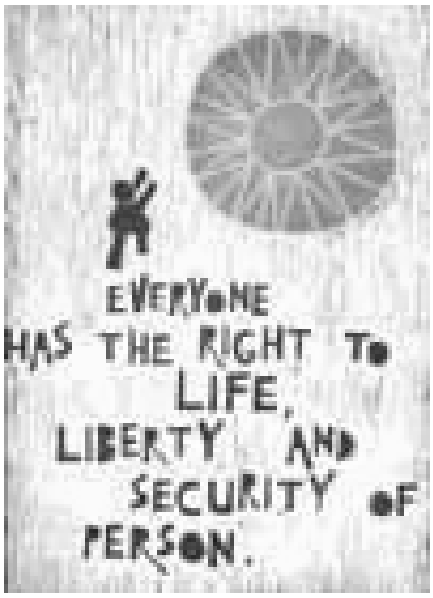

Szeroko stosowanym podziałem jest rozróżnienie praw człowieka na prawa indywidualne oraz kolektywne. Prawa indywidualne są przyrodzone, nienaruszalne, niezbywalne i uniwersalne. W Międzynarodowej Karcie Praw Człowieka wiele praw sformułowanych jest w sposób, który każdego człowieka czyni głównym beneficjentem: "Każdy ma prawo..." Wśród nich istnieją prawa i wolności, które w żadnych okolicznościach nie mogą być legalnie zawieszone. Są to:

- **prawo do życia;**
- **prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania;**
- **prawo każdego człowieka do uznawania wszędzie jego podmiotowości prawnej;**
- **zakaz stosowania tortur, nieludzkiego lub poniżającego traktowania lub karania;**
- **zakaz trzymania człowieka w niewolnictwie lub poddaństwie;**
- **zakaz skazywania człowieka za czyn, który nie stanowił przestępstwa w chwili jego popełnienia;**
- **zakaz pozbawiania wolności jedynie z powodu niemożności wywiązania się z zobowiązań umownych.**